

Związek Zawodowy
Celnicy PL

Nysa, dnia .05.2023 r.

ZZ Celnicy PL – /23

Pan Bartosz Zbaraszcuk
Szef Krajowej Administracji Skarbowej

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z Dezyderatem nr 299 Komisji ds. Petycji, który został skierowany do Ministra Finansów w wyniku petycji nr BKSP-144-IX645/2022, w imieniu ZZ Celnicy PL zwracam się z wnioskiem o przekazanie Komisji stanowiska z propozycją rozwiązań, które będzie kompleksowym rozwiązaniem problemu z obliczaniem podstawy wymiaru emerytury.

Komisja ds. Petycji zauważyła problem i oczekuje wskazania właściwego sposobu rozwiązania problemu. W/w petycja dotyczy problemu, jaki wynika z braku uregulowania w przepisach sytuacji, gdy funkcjonariusz nie ma ciągłości służby (więc i uposażenia) lub ciągłości uposażenia w kolejnych 10 latach. W petycji wskazano jeden z takich przypadków. W opinii ZZ konieczne jest wprowadzenie zmian, które tą lukę w przepisach (pominięcie ustawowe) zapełnią.

Są to sytuacje spowodowane:

1. **przerwą w służbie, która nie jest zaliczana do wysługi emerytalnej**
2. **przerwą w służbie, która jest zaliczona do wysługi emerytalnej, ale w tym okresie funkcjonariusz nie ma uposażenia (jest zero)**
3. **pauzowanie, tj. złożeniem funkcjonariuszowi w maju 2017 r. propozycji pracy , a następnie powrotem do służby na podstawie art. 150 ustawy o KAS.**

Ad. 1.

Przerwa w służbie, która nie jest zaliczana do wysługi emerytalnej_dot. np. funkcjonariuszy w okresie urlopu bezpłatnego np. osób delegowanych do pracy w placówkach zagranicznych podległych MSZ, organach UE, misjach zagranicznych, w organach samorządu terytorialnego, urlopowanych celem pracy z powołania w urzędach państwowych.

W tym okresie funkcjonariusze urlopowani **opłacają składki emerytalne do ZUS.**

Okres przerwy **nie jest zaliczany** do wysługi emerytalnej (mundurowej)- jest pominięty. Składki zasilają konto ZUS i **będą uwzględnione do emerytury ZUS.**

Propozycja

Zasadne jest więc wprowadzenie takiej regulacji, która w całości pominie ten okres w zakresie obliczenia podstawy emerytury tzn. do podstawy wymiaru emerytury powinno być brane uposażenie z kolejnych 10 lat kalendarzowych **służby.**

Emerytura za lata pracy jest w całości regulowana przez przepisy o rentach i emeryturach z ZUS. Emerytura za lata służby w całości powinna być regulowana przez przepisy ustawy zaopatrzeniowej.

Ad. 2

Przerwa w służbie, która jest zaliczana do wysługi emerytalnej, ale f-sz w tym czasie **nie pobierał uposażenia** dot. np. funkcjonariuszy przywróconych do służby po uchyleniu decyzji o zwolnieniu lub/i po uniewinnieniu od zarzutów karnych. W tym okresie f-sz, który podjął pracę opłacał składki emerytalne do ZUS.

Po przywróceniu do służby okres ten **jest zaliczony do wysługi emerytalnej**, składki emerytalne na koncie w **ZUS przepadają** funkcjonariuszowi, natomiast nie ma regulacji jakie uposażenie za ten okres powinno być brane do podstawy wyliczenia emerytury.

Tą grupę stanowią funkcjonariusze przywróceniu do służby na podst. art. 184 i 185 ustawy o KAS (art. 61 ustawy o Służbie Celnej z 1999 r. oraz art. 108 i 109 ustawy o Służbie Celnej z 2009 r.)- uchylenie decyzji o zwolnieniu, umorzenie postępowania karnego, uniewinnienie, uchylenie wyroku skazującego. Brak uregulowań uwzględniających f-szy w takiej sytuacji prawnej można rozpatrywać w kategoriach pominięcia ustawowego. Wprowadzenie odpowiednich przepisów wymagają standardy natury konstytucyjnej.

W Służbie Celnej funkcjonowały najdalej idące restrykcyjne przepisy dot. zwolnienia ze służby w celu ochrony interesu publicznego w razie podejrzenia popełnienia przestępstwa. Znalazło to wymiar w przepisach nakazujących obligatoryjne zwolnienie funkcjonariusza ze służby w razie aresztowania lub wniesienia aktu oskarżenia art. 25 ust. 1 pkt. 8a i 8b ustawy o Służbie Celnej z 1999r. Przepisy te obowiązywały w latach 2003 do 2009r, zostały uchylone, ale skutki niesłusznego zwolnienia zniwelowane są w niepełnym zakresie. Obecne przepisy nie spełniają więc w pełni standardów konstytucyjnych. W charakter służby wpisane jest ograniczenie zasady domniemania niewinności. Bez wyroku sądu f-sza można zwolnić ze służby.

Trybunał Konstytucyjny, który badał konstytucyjność ówczesnych przepisów uznał, że są zgodne z Konstytucją RP. Jednak wskazał też na konieczność takich regulacji, które zniwelują negatywne konsekwencje w przypadku, gdy zarzuty karne nie znajdą potwierdzenia. Przywrócenie do służby na wniosek funkcjonariusza celnego - argumentował Trybunał w wyroku sprawie o sygn. K 1/04- musi być odczytywane zgodnie z literalnym brzmieniem przepisu i nie może być traktowane jako ponowne powołanie do służby. **Przywrócenie do służby oznacza zatem przywrócenie ciągłości stosunku służbowego funkcjonariusza ze wszystkimi tego konsekwencjami, w tym też dotyczącymi zrekompensowania i restytucji skutków zwolnienia.** Powyższą ocenę stanu prawnego Trybunał Konstytucyjny podzielił również w sprawie o sygn. K 46/2005.

Brak uposażenia w okresie zaliczonym do stażu służby obniża podstawę wymiaru emerytury mundurowej i z ZUS (ponieważ składki zostaną usunięte z konta ZUS).

Te dwa skutki na niekorzyść kształtują sytuację funkcjonariuszy, w przypadku, gdy w ciągu 10 kolejnych lat korzystnych dla funkcjonariusza wystąpi okres bez uposażenia. W skrajnych przypadkach może wystąpić sytuacja, gdy za okres trwania postępowania sądowego emerytura f-sza uniewinnionego i przywróconego do służby będzie niższa, niż f-sza skazanego.

Te same sytuacje prawne nie wpływają na wysokość podstawy wymiaru emerytury u funkcjonariuszy, którzy mają ustaloną podstawę wymiaru emerytury na podst. art. 5 ust. 1 tj. z ostatniego uposażenia.

Propozycja

W okresie służby, w którym funkcjonariusz nie pobiera uposażenia do podstawy wymiaru emerytury należy przyjąć uposażenie wraz z dodatkami o charakterze stałym w wysokości ostatniego uposażenia jakie otrzymywał przed okresem bez uposażenia- wyrażone jako taka sama wielokrotność w stosunku do przeciętnego uposażenia w służbie w danym okresie. Odniesienie do przeciętnego jest potrzebne, by uposażenie było waloryzowane/ urealnione.

Ad. 3.

Odrębną nieco grupę stanowią funkcjonariusze ucywilnieni tj. którzy w 2017 r w ramach reformy otrzymali propozycję pracy, a następnie zostali przywrócenii do służby na podst. art. 150 ustawy o KAS.

Petycja w zasadzie dotyczy tego przypadku.

Aktualnie okres ucywilnienia jest zaliczany do okresu służby wyłącznie po wyroku sądu (podst. art. 184 ustawy o KAS). Tryb ten zaaprobował Sąd Najwyższy 16 marca 2023 r. w sprawie o sygn. akt III PSKP 19/22. W konsekwencji, w wyniku wykonania wyroku przeliczeniu podlegają wszystkie składniki wynagrodzenia na uposażenie oraz następuje wypłata różnicy uposażenia od 5 000 zł do ok. 7 000 zł/ rok ucywilnienia. W celu uniknięcia tego kosztownego i uciążliwego procesu zasadne jest uregulowanie na poziomie ustawowym zaliczenia okresu ucywilnienia do okresu służby, z określeniem zasad ustalania uposażenia do celów emerytalnych oraz usunięciem składek z tego okresu z konta ZUS.

Wprowadzenie regulacji pozwoli na wycofanie bądź nieskładanie pozwów do sądu oraz uczyni bezpodstawnym składanie przez osoby ucywilnione pozwów o wypłatę odprawy w związku ze zwolnieniem ze służby. Zmiana w tym zakresie powinna zostać powiązana, ze zmianą brzmienia art. 150 ust. 8a ustawy o KAS.

Z poważaniem:

Przewodniczący

ZZ Celnicy PL

Sławomir Siwy

Otrzymują

1. Adresat

2. aa